

"Әуе кемесін жерде мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қағидаларды бекіту туралы"
Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің
міндетін атқарушының 2023 жылғы 7 наурыздағы № 141 бұйрығына өзгерістер енгізу
туралы

Қазақстан Республикасы Көлік министрінің м.а. 2026 жылғы 23 маусымдағы № 160 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2026 жылғы 24 маусымда № 39057 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Әуе кемесін жерде мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қағидаларды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің міндетін атқарушының 2023 жылғы 7 наурыздағы № 141 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32037 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Әуе кемесін жерде мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қағидаларында:

3-тармақта:

15) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"15) ең төменгі (шекті) пайдалану температурасы (бұдан әрі – LOUT) – сұйықтықты қолданудың мынадай температураларының ең үлкені:

сұйықтық әуе кемесінің белгілі бір түріне (жоғары жылдамдықты немесе төмен жылдамдықты) аэродинамикалық қабылдау сынақтарына сәйкес келетін ең төменгі температура;

сұйықтықтың қату температурасы плюс қату нүктесінің (қосалқы) температуралық буфері I типті сұйықтық үшін 10 °C және II, III немесе IV типті сұйықтықтар үшін 7 °C;";

20) мен 21) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

"20) қанаттағы тұтқырлықтың ең жоғарғы мәні (бұдан әрі – HOWV) мұз қатуды кетіруге немесе аэродинамикалық критерийлерге сәйкес қолайлы мұзданудың пайда болуын болдырмауға арналған сұйықтықтың тұтқырлығының ең жоғарғы мәні;

21) қанаттағы тұтқырлықтың ең төменгі мәні (бұдан әрі – LOWV) – мұз қатуды кетіруге немесе ол үшін қорғаныс әрекетінің қолайлы уақытын қамтамасыз етілген жағдайда мұзданудың пайда болуын болдырмауға арналған сұйықтықтың тұтқырлығының ең төменгі мәні;";

23) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"23) қар дәндері – диаметрі 1 миллиметрден (0,04 дюйм) аз өте тегіс немесе ұзартылған өте ұсақ ақ және мөлдір емес мұз бөлшектерінің жауын-шашыны; қар дәндері қатты жерге соқтығысқанда, олар серпілмейді немесе сынбайды. Қорғаныс әрекетінің уақытын анықтау үшін қар дәндері қар ретінде қаралады;"

20 мен 21-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"20. Мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қызметтерді жеткізушілер әуе кемесін пайдаланушының жерде қызмет көрсету шартына сәйкес арнайы мұз қатуға қарсы құралдардың және мұз қатуға қарсы өңдеу алаңдардың қауіпсіздігі мен пайдалануға жарамдылығын, сондай-ақ олар әуе кемелерін мұз қатуға қарсы өңдеу бойынша қызметін көрсететін әрбір әуе кемесі пайдаланушысының рәсімдерінің сақталуын қамтамасыз етеді. Мұз қатуға қарсы өңдеу жөніндегі қызметтерді жеткізушінің немесе әуе кемесін пайдаланушының білікті персоналы немесе ұшу экипажының өзі жердегі қызмет көрсету жөніндегі шартта және әуе кемесін пайдаланушының белгіленген рәсімдерінде мұз қатуға қарсы өңдеу бөлігіндегі міндеттердің бөлінуіне байланысты әуе кемесін мұз қатуға қарсы өңдеу қажеттілігі тұрғысынан тексереді. Тексеру нәтижелері бойынша оны жүргізген қызмет көрсетушінің білікті персоналы нәтижелер туралы баяндайды және әуе кемесінің ұшу экипажын мұз қатуға қарсы өңдеу жүргізу қажеттілігі туралы хабардар етеді. Мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қызметтерді жеткізушілердің білікті персоналы әуе кемесінің дұрыс және толық мұз қатуға қарсы өңделуін және мұз қатуға қарсы қорғау кодын беруді қамтамасыз етеді.

21. Мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қызметтерді жеткізуші:

1) мұз қатуға қарсы өңдеуге арналған құрылымдар мен жабдықтардың қауіпсіздігі мен пайдалану жарамдылығы;

2) мұз қатуға қарсы өңдеу орындарына сұйықтықты жеткізу логистикасын;

3) қызметкерлер үшін жеке қорғаныс құралдарының қолжетімділігі;

4) осы Қағидалардың талаптарына сәйкес оқытылған жеткілікті сандағы персонал;

5) мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды қолдануға жарамдылығын;

6) персоналдың денсаулығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.";

26-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"26. Білікті персонал жыл сайын осы Қағидалардың 25-3-тармағында белгіленген біліктілік деңгейлеріне сәйкес қысқы маусым басталғанға дейін, бірақ ағымдағы жылдың 31 желтоқсанынан кешіктірмей жердегі әуе кемесін мұз қатудан қорғаудың өзекті және заманауи қағидаттары мен рәсімдерін зерттеу үшін кәсіптік даярлықтан өтеді.";

27-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"27. Мұз қатуға қарсы өңдеу бойынша персоналдың біліктілік деңгейіне тәуелділікті оқыту тақырыптарының ең аз көлемі:

1) Жердегі әуе кемелерін мұздануға қарсы өңдеу жөніндегі қойылатын талаптар:

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70 үшін – ӘК ұшу-техникалық сипаттамаларының негіздері (ұшаққа әсер ететін төрт күш, қанаттардың үстінде және астында ауа ағыны, аэродинамика негіздері, көтеру күші қалай пайда болады, шабуылдың сыни бұрышы, ұшақтың көтерілуіне әсер ететін негізгі жағдайлар);

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80 үшін – қар-мұз шөгінділерінің ӘК ұшу техникалық сипаттамаларына әсері (қар-мұз шөгінділерінің көтеру, қарсылық және аэродинамикалық өнімділікке әсері. ұшақтың көтергіштігі мен маневрлігіне әсер ететін маңызды аймақтар, аяздың кішкене қабатының әсері, қар-мұз шөгінділерінің басқа әсерлері);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – таза әуе кемесінің тұжырымдамасы, қағидалары мен ұсынымдары (әр түрлі елдердің нормативтік талаптар, SAE International рөлі және әуе кемелерін мұздатуға қарсы өңдеу жөніндегі негізгі әлемдік стандарттары, мұздатуға қарсы өңдеудің және әуе кемелерінің мұздануын болдырмаудың негізгі міндеті);

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80, DI-L80B үшін – мұзданудың пайда болуы үшін метеорологиялық жағдайлар (жалпы ауа райы жағдайы және мұздың пайда болуы, әуе кемесінің мұздануына әкелетін типтік ауа райы жағдайлары, ерекше назар аударуды қажет ететін ауа райы жағдайлары, қорғаныс әрекетінің уақыт кестелеріне енгізілген/алынып тасталған ауа райы жағдайлары, ауа райы туралы хабарлаудың кейбір түрлері, ауа райының әуежай қызметіне әсері);

2) Әуе кемесінің ластануын тексеру әдістері:

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80, DI-L80B үшін – ластану болуының тексеру (мұз қатуға қарсы өңдеу қажеттілігін анықтау үшін, әуе кемесінің сыни беттерін (қанаттар, тік тұрақтандырғыш, көлденең тұрақтандырғыштар), фюзеляждың жоғарғы бөлігін, шассиді, тұмсық бөлігін, статикалық қысым түтігін, әсер ету бұрышы құрылғыларын, алдыңғы әйнегін қалай тексеруге болатыны);

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80, DI-L80B үшін – мұз қатуға қарсы өңдеуден кейін тексеру (мұз қатуға қарсы өңдеуден/мұз қатудың алдын алудан кейін ешқандай ластану қалмағанына және әуе кемесінің таза және Ұшуды орындау үшін тиісті күйде екеніне көз жеткізу үшін әуе кемесінің ластануын алдын ала тексеруді қалай орындауға болады);

3) Әуе кемелерін мұздануға қарсы сұйықтықтармен өңдеудің практикалық әдістері:

DI-L20, DI-L30B, DI-L40, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – ӘК беттерінен қар-мұз шөгінділерін жою техникасының негіздері (мұздануға қарсы өңдеу әдістері, мұздануға қарсы өңдеу рәсімін орындаудың жалғыз тәсілі, жабдықтарды, рәсімдерді және персоналды дайындау қажеттілігі. Ластанудың бар-жоғын тексеру үшін әуе кемесінің облыстары. Бір сатылы және екі сатылы мұздануға қарсы өңдеу сипаттамасы);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80 үшін – сұйықтықтармен мұздануға қарсы өңдеу – негізгі рәсімдер (мұздануға қарсы өңдеудің

жалпы процесі және сыни аспектілері, композиттік қанаттарды өңдеу кезінде ерекше назар аудару, мұздануға қарсы сұйықтықтарды тиімді пайдаланудың жалпы процесі, мұздануға қарсы өңдеу үшін I, II, III және IV типті сұйықтықтарды қолдану);

DI-L20, DI-L30, DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – Әуе кемелеріне арналған мұздануға қарсы сұйықтықтардың негізгі сипаттамалары (мұздануға қарсы сұйықтықтар-әуе кемелерінің мұздануымен күресудің ең кең тараған әдісі, мұздануға қарсы сұйықтықтарға қойылатын үш қауіпсіздік талаптары. I, II, III және IV типті сұйықтықтар мен олардың түстерінің айырмашылығы, мұзданудан қорғайтын сұйықтықтардың ерекше сипаттамалары және қажетті сақтық шаралары, сұйықтықтың өнімділігін жіктеудің екі әдісі, SAE AMS 1424 және AMS 1428 стандарттарын түсіну);

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – қажетті сұйықтықты тексеру түрлері мен жабдықтары (мұздануға қарсы сұйықтықтарды өңдеуге және сақтауға қойылатын жалпы талаптар, осы сұйықтықтардың сапасын бақылаудың орындалатын тексерулері, сорғыларға, жылытқышқа және сақтау резервуарына қойылатын талаптар);

DI-L10, DI-L20, DI-L40, DI-L50, DI-L70 үшін – мұздануға қарсы жабдықты пайдалану тәртібі (мұздан қорғау техникасының түрлері және сақталуы керек сақтық шаралары, сұйықтық құю станцияларының жұмысы, ұшу экипажымен байланыс, жабдықты пайдалану, әртүрлі бүрку түрлері және деректерді жинау, автомобильдің негізгі компоненттері және қауіпсіздік жабдықтары);

DI-L20, DI-L30, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80 үшін – сұйықтықты қолдану және пайдалану, сондай-ақ қорғаныс әрекетінің уақыт кестесіндегі шектеулер ("Таза әуе кемесінің тұжырымдамасының" бөлшектері, сұйықтықты жағуға арналған әуе кемесінің негізгі аймақтары, мұздан тазартуға/қорғауға арналған әуе кемесінің негізгі беттері, қорғаныс әрекетінің уақыт кестелерінің мақсаты және оларды қалай оқу керек, сұйықтық үшін жалпы және нақты қорғаныс әрекетінің уақыт кестелері арасындағы айырмашылық, тиісті кестені оқу кезінде дұрыс концентрацияны қолданудың маңыздылығы);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80 үшін – байланыс жүргізу рәсімі және мұздануға қарсы өңдеу кодын беру (мұздан қорғау коды, ұшу экипажымен байланыс, оператор/жүргізуші байланысы – екі жақты байланыс);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80, DI-L80B үшін – әуе кемесі және оның беттері мен аспаптарының сыни аймақтары (тексеру үшін әуе кемесінің сыни беттері, мөлдір мұзға қатысты сақтық шаралары, бүркуге тыйым салынған маңызды аймақтар, "No spray" индекстік диаграммаларын түсіну);

4) әуе кемелерін мұз қатуға қарсы өңдеу жөніндегі жұмыстардың ерекшеліктері:

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – сақтық шаралары және адами факторы (қауіптерді анықтау және тәуекелдерді басқару арқылы қауіпсіздікті бағалау, жеке қауіпсіздік (биіктікте жұмыс істеу, жеке қорғаныс

құралдарын қолдану, арнайы сұйықтықтармен жұмыс істеу). Басқалардың қауіпсіздігі, әуе кемелерінің қауіпсіздігі зақымданудың алдын алу);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – мұз қатуға қарсы өңдеу объектілер мен алаңдарды пайдалану (орталық және шалғайдағы мұз қатуға қарсы алаңдар үшін арнайы рәсімдердің қажеттілігі);

DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80 үшін – маусымдық қызметті, аудит нәтижелерін және келесі маусымға арналған жаңартылған стандарттарды зерттеу (маусымның операциялық көрсеткіштеріне шолу, жергілікті және салалық кез келген оқиғаларға шолу, ішкі және сыртқы аудиттердің қорытындыларымен танысу, келесі қысқы маусымға арналған жаңартылған рәсімдер мен нұсқауларды ескере отырып оқыту);

DI-L10, DI-L20, DI-L30, DI-L30B, DI-L40, DI-L50, DI-L70, DI-L80, DI-L80B үшін – әуежайдың жергілікті ережелері мен шектеулері, ішкі рәсімдері (Жергілікті рәсімдер, рұқсаттар, талаптар, құжаттама және өндіріс сәттері. Барлық SAE стандарттарына сәйкестік).";

28-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"28. Бастапқы даярлау ұзақтығы тиісті біліктілік деңгейлері үшін төменде келтірілген көлемнен кем болмауға тиіс:

1) DI-L10 және DI-L60 үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 7 сағат және тағылымдама 7 сағат, содан кейін білім мен дағдыларды бағалау;

2) DI-L20, DI-L30, DI-L40, DI-L50, DI-L70 үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 14 сағат және тағылымдама 21 сағат, содан кейін білім мен дағдыларды бағалау;

3) DI-L30B үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 4 сағат және тағылымдама 4 сағат, содан кейін білім мен дағдыларды бағалау;

4) DI-L80 үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 7 сағаттан кем емес;

5) DI-L80B үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 4 сағаттан кем емес;

Қайта даярлау үшін оқу ұзақтығы кемінде:

1) DI-L10, DI-L20, DI-L30 DI-L40, DI-L50, DI-L60, DI-L70, DI-L80 үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 7 сағат;

2) DI-L30B үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 4 сағаттан кем емес;

3) DI-L80B үшін – теориялық оқыту (емтиханды қоса алғанда) 2 сағаттан кем емес.

Теориялық оқытуды қашықтықтан жүргізуге рұқсат етіледі.

DI-L80, DI-L80B санатындағы мамандарды оқыту компьютерлік жүйелерді қолданып (CBT – computer based training), қашықтан немесе электрондық оқытуға жол беріледі, оның мазмұны осы Қағидалардың талаптарына сәйкес DI-L70 санатты мұз қатуға қарсы өңдеу жөніндегі оқу жетекшісімен әзірленеді және Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымымен келісіледі.

Бұл жағдайда оқыту курсының тыңдаушыларына түсініксіз тақырыптарды дер кезінде түсіндіру, олардың сұрақтарына жауап беру және оқу бағдарламасының сапалы орындалуын қамтамасыз ету мақсатында DI-L40 санатты білікті нұсқаушы тарапынан үйлестіріледі.";

31-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"31. Әуе кемесінің пайдаланушылары және жердегі әуе кемесін мұз қатуға қарсы қорғау жөніндегі қызметтерді жеткізушілер жердегі әуе кемесін мұз қатуға қарсы өңдеу сапасын бақылау бағдарламасын әзірлейді және бекітеді.";

39-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"39. Мұз қатуға қарсы өңдеу алаңдарын құрастыру кезінде олардың орналасуы, мөлшері және әуеайлақ пайдаланушыларының пайдалану қажеттіліктері ескеріледі.";

40-тармақ алып тасталсын;

44-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"44. Әуе кемелерін мұз қатуға қарсы жылдам және техникалық қауіпсіз өңдеуді қамтамасыз ету үшін жабдықтар мен техникалық құралдардың операторларының тиісті дайындықтары қамтамасыз етіледі.";

51-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"51. Шлангтарды, бүріккіш саптамаларды, бактарды, бактардың қақпақтарын, құю мойнын, ажыратқыштарды қоса алғанда, сұйықтықтарға арналған мұз қатуға қарсы машиналардың элементтеріне мұз қатуға қарсы өңдеуді орындау кезінде шатасуды болдырмау мақсатында сұйықтық түрін және оның концентрациясын (бактарда) белгілей отырып таңбалау жазылады.";

56 мен 57-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"56. Мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды мамандандырылған зертханалар олардың параметрлерінің 55-тармақта келтірілген стандарттарда белгіленген өлшемдерге сәйкестігіне тексереді. Тиісті стандарттармен белгіленген ұшу қауіпсіздігіне қатысты өлшемдерге сәйкес келетін мұз қатуға қарсы сұйықтықтардың тізбесі мен ақпаратын жыл сайын Канаданың Көлік министрлігі (КО) және/немесе АҚШ федералды авиация басқармасы (FAA) жариялайды.

57. Мұз қатуды жою және алдын алу үшін қолданылатын барлық мұз қатуға қарсы сұйықтықтарға қойылатын талаптар:

1) осы Қағидалардың 55-тармағында көзделген стандарттардың (бастапқы квалификация) техникалық талаптарына сәйкестігі туралы өндірушіден тәуелсіз зертхананың қорытындысы;

2) осы Қағидалардың 55-тармағында көзделген стандарттардың талаптарына сәйкес аэродинамикалық қасиеттері және қорғау әрекеті бойынша (мерзімді квалификация) талаптарға сәйкестігі туралы өндірушіден тәуелсіз зертхананың қорытындысы;

3) Федералдық авиация әкімшілігі (FAA – https://www.faa.gov/other_visit/aviation_industry/airline_operators/airline_safety/deicing) интернет-ресурсында

жарияланған тізімде және/немесе Канаданың Көлік министрлігінің интернет-ресурсында (ТС – <https://tc.canada.ca/en/aviation/general-operating-flight-rules/holdover-time-hot-guidelines-icing-anti-icing-aircraft>) жарияланған тізімде болуы;

4) сұйықтықты өндіруші беретін сапа паспортының (талдау сертификатының) болуы;

5) сұйықтық өндіруші беретін қолдану жөніндегі нұсқаулық.";

67-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"67. II, III және IV типті сұйықтықтар өндірушінің қолдану талаптарына байланысты араласқан немесе араласпаған түрде пайдаланылуы мүмкін.";

69 бен 70-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"69. I, II, III және IV типті сұйықтықтарды ажырату үшін өндірушілер оларды келесідей бояйды:

1) I түрі – қызғылт сары,

2) II түрі – сары,

3) III түрі – ашық сары,

4) IV түрі – жасыл.

70-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"70. II, III және IV типті сұйықтықтар мұз қатуға қарсы ең тиімді қорғанысты қамтамасыз ету үшін сұйылтылмаған түрде қолданылуы тиіс. II, III және IV типті сұйықтықтарды сұйылтылған күйде де пайдалануға рұқсат етіледі (сұйықтықтың типіне және қолдану талаптарына сәйкес. Сұйықтықты қолдану жөніндегі нұсқаулықты қараңыз).";

75-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"75. Мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды сақтау және пайдалану осы Қағидалардың талаптарына, сұйықтықтарды өндірушілердің талаптарына, SAE стандарттарының талаптарына, сондай-ақ әуе кемелерін пайдаланушылардың талаптарына сәйкес жүргізіледі.";

81, 82 және 83-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"81. Мұз қатуға қарсы сұйықтықтың әрбір партиясы сапа паспортымен (талдау сертификатымен) бірге жүреді. Сапа паспорты (талдау сертификаты) партияның техникалық сипаттамаларын және сұйықтық үлгілерін тексеруді мынадай параметрлер бойынша талдауды қамтиды:

1) сұйықтықтың сыртқы көрінісі:

түсі;

қоспалардың болуы;

2) сыну көрсеткіші,

3) pH (сутегі көрсеткіші).

82. II, III және IV типті сұйықтықтар үшін талдау сертификаты тұтқырлық көрсеткішінің талдау нәтижелерін қосымша қамтиды.

83. Мұз қатуға қарсы сұйықтық қоймаға қабылданған кезде мыналарға көз жеткізу үшін құжаттар пакеті тексеріледі:

- 1) берілген сұйықтық тапсырыс берілген сұйықтыққа сәйкестігі;
- 2) әрбір ыдыстың жапсырмаларында сұйықтықтың атауы (маркасы) жеткізілетін сұйықтыққа сәйкестігі;
- 3) әр ыдыстың жапсырмаларында сұйықтықтың концентрациясы жеткізілетін сұйықтыққа сәйкестігі;
- 4) әрбір партияда (контейнерде) тиісті сапа паспорты (талдау сертификаты) болуы;
- 5) сапа паспортында (талдау сертификатында) келтірілген зертханалық сынақтардың нәтижелері сұйықтықты өндірушінің техникалық сипаттамаларына сәйкес келеді;
- 6) Контейнерді тазарту сертификаты бар (әрбір контейнер үшін), немесе жаңа контейнер қолданылғанын растайтын құжат бар.";

84-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"1) өнім ашылмаған және/немесе өзгертілмеген;"

86-тармақтың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"2) текше контейнерлерде (еуро-куб) жеткізу кезінде жалпы өндірістік партиядан бір үлгі алуға рұқсат етіледі.";

87-тармақтың бірінші абзацының орыс тіліндегі мәтінге өзгеріс енгізілді, қазақ тіліндегі мәтін өзгермейді;

88-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"88. Тексеру нәтижелері сұйықтық өндірушісінің техникалық ерекшеліктеріне сәйкес орындалады.";

99-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"99. Мұз қатуға қарсы өңдеу маусымы басталар алдында және маусым ішінде сұйықтықтың сапасын бақылаудан басқа, мұз қатуға қарсы машиналарды қолдану кезінде сұйылтылмаған сұйықтықтардың және/немесе сұйықтықтардың сумен қоспасының концентрациясын күнделікті тексеру қамтамасыз етіледі. Үлгілерді атмосфералық жауын-шашынмен ластанмай мұз қатуға қарсы машиналардың бүріккіштерінен алынады.";

114-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"114. Әуе кемелерінің жекелеген түрлері үшін қосымша тексеру талаптары бар, мысалы, мөлдір мұзға арналған арнайы тактильді тексерулер. Тактильді тексеру жүргізу қажеттілігін әуе кемесін өндіруші және/немесе әуе кемесін пайдаланушы айқындайды. Бұл арнайы тексерулер стандартты ластануды тексеруге кірмейді. Әуе кемелерін пайдаланушылар және/немесе әуе кемелерін мұз қатуға қарсы өңдеу жөніндегі қызметтерді жеткізушілер осы тексерулерді орындау үшін білікті персоналды қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдайды. Көбінесе қанат бактарында суық отынның әсерінен пайда болатын мөлдір мұздың болуын тактильді тексеру

жаңбыр кезінде немесе жоғары ылғалдылық жағдайында және әуе кемелерінің белгілі бір типтері үшін талап етіледі.";

141-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"141. Әуе кемесінің бетінде ластану болған жағдайда, әуе кемесін жөнелту алдында оның беттері өндіруші мен әуе кемесін пайдаланушының талаптарына сәйкес төменде келтірілген әдістердің бірімен немесе олардың комбинациясымен тазартылуы тиіс:

- 1) механикалық әдіс;
- 2) мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды қолдану әдісі;
- 3) баламалы әдістер.

Әуе кемелерінің бетінде ластану болған кезде жөнелту алдында әуе кемесін мұз қатуға қарсы сұйықтықтармен, механикалық әдістермен, басқа балама әдістермен немесе олардың комбинацияларымен тазарту қажет. Әуе кемесінің тұрақ кезінде бетіне қатып қалатын жауын-шашын болған кезде әуе кемелерінің беттері мұз қатуды жою үшін сұйықтықпен өңделеді. Егер мұз қатуға қарсы қорғау қажет болса, онда рәсім бір немесе екі кезеңде орындалады. Бір немесе екі сатылы мұз қатуға қарсы өңдеуді таңдау ауа-райының жағдайына, қол жетімді жабдыққа, қол жетімді әдістерге (әдетте көктайғаққа қарсы және мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды қолдану) және қажетті қорғау әрекеті уақытына байланысты.";

143-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"143. Әуе кемесінің беттерінде қатып қалған ластанулар (қар, батпақ немесе мұз) көп болған жағдайда, оның шығынын азайту үшін мұз қатуға қарсы сұйықтықты пайдалана отырып, негізгі рәсім алдында ластануды алдын ала жою рәсімін пайдалануға рұқсат етіледі. Мұз қатуды алдын-ала жою әртүрлі құралдардың көмегімен жүзеге асырылады (инфрақызыл технология, щеткалар, сығылған ауа ағыны, сығылған ауа ағынына сұйықтық беру, жылыту, қыздырылған су, теріс буфермен қыздырылған сұйықтықтар. Мұз қатуды жоюдың негізгі процесінде алдын ала процедураны пайдаланған кезде, алдын ала процедура нәтижесінде беттерде және/немесе қуыстарда пайда болған ластаушы заттарды қоса алғанда, барлық қатып қалған ластаушы заттарды жою қажет.";

149-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"149. Құрғақ қарға қарағанда дымқыл қарды кетіру қиынырақ болғандықтан, егер шөгінділер ауыр болса, оператор сұйықтықтың қарқынды ағынын таңдайды, бұл қатып қалған шөгінділерді сұйықтықтың гидравликалық ағынымен бірге қыздырылған сұйықтықтың жылуымен ерітуге және кейіннен жууға мүмкіндік береді. Егер қар әуе кемесінің қаптамасына қатып қалса, осы Қағидалардың 144-тармағында сипатталған рәсімдерді пайдалану керек. Әуе кемесінің бетінен қардың ауыр жиналуын кетіру үшін сұйықтықтың едәуір мөлшері жұмсалатындықтан, әдеттегі мұз қатуды жою процесін бастамас бұрын қардың көп бөлігін алдын-ала өңдеу арқылы алып тастауға рұқсат етіледі.";

151-1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"151-1. Сыртқы ауа температурасы -10°C -тан төмен болған кезде құрғақ қар немесе мұз кристалдары оның сыни беттерін қоса алғанда, суық құрғақ әуе кемесіне қатып қалмайды. Мұндай жағдайларда әуе кемесінің беттерін тексеру кезінде жабысқан қар-мұз шөгінділері анықталмаған жағдайда, мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды қолдана отырып, әуе кемесін өңдеу талап етілмейді.

Егер қарлы мұз шөгінділері сыни беттерде жиналса, оларды әуе кемесі ұшып бара жатқанда оларды ұшырып жібереді деген болжаммен шектелмей, қолайлы тәсілмен алып тастау қажет.

Суық құрғақ ауа райы жағдайлары кезінде мұз қатуға қарсы өңдеу қажеттілігін бағалауда әуе кемелерін пайдаланушылары мынадай аспектілерді ескереді:

1) құйылатын жанармай температурасы қанат қабығының температурасынан асатын жағдайлар бұрын қатып қалмаған жауын-шашын қанат бетіне қатып қалатын жағдайлар туғызады;

2) қыздырылған мұз қатуға қарсы сұйықтықтарды пайдалану осы сұйықтықтарды қолданғаннан кейін суық, құрғақ қардың немесе мұз кристалдарының сыни беттерге қату қаупін арттырады. Мұндай жағдайларда мұз қатуды болдырмау үшін мұз қатуға қарсы сұйықтықты қосымша қолдануды қарастырған жөн. Бұл ретте LOUT мұз қатуға қарсы сұйықтықты мұқият бақылау қамтамасыз етіледі;

3) жабдықтардың, жылудың бөлінуіне әкелетін механикаландыру құралдарының орналасуы, мысалы, жылжымалы қуат көздері, телескопиялық баспалдақтар, олар қар-мұз түзілімдері әуе кемесінің бетіне қатып қалуға жағдай жасай алады;

4) әуе кемесінің тұрақта орналасуы, мысалы, қанаттарының бірі күн сәулесінің астында, ал жақын орналасқан ғимарат желге кедергі келтіретін жағдайлар, әуе кемесінің бетіне қар-мұз түзілімдерінің қатып қалу қаупін тудырады;

5) қардың, мұз бөлшектерінің немесе ылғалдың сыни беттерге түсуіне немесе құрғақ қар мен мұз кристалдарының еріп, әуе кемесінің бетіне қатып қалуына әкелетін басқа әуе кемесіне жақын жерде әуе кемесіне қызмет көрсету.

Егер құрғақ қар немесе мұз кристалдары қатып қалмайтынын немесе сыни беттерде жиналмайтынын анықтау мүмкін болмаса, оларды әуе кемесі ұшуына дейін сыни беттерден тазалап тастау керек."

2. Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің Азаматтық авиация комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Көлік вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Көлік министрінің міндетін атқарушы*

М. Калиакпаров

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК